گفت‌وگو با رکورد دار صدور احکام مجازات جایگزین حبس در کرمان

از کمک به بیماران بدون همراه تا تدریس رایگان به دانش آموزان بی‌بضاعت

لبخند، عطر خوش، حوصله و خلاقیت نخستین نشانه‌هایی است که در اولین برخورد با قاضی محمد اطمینان - صادر کننده بیشترین آرای جایگزین حبس در کرمان - به ذهن متبادر می‌شود و یادآوری می کند این قاضی خوش ذوق همان است که محکومان را به جای زندان به خدمات عام‌المنفعه محکوم می کند.

محمد اطمینان متولد ۱۳۵۰ در رفسنجان است و کار خود را در دستگاه قضایی از سال ۱۳۸۲ به‌عنوان قاضی تحقیق در دادگستری اصفهان آغاز کرده و سابقه فعالیت به عنوان دادیار دادگاه کرمان، شش سال بازپرس دادسرای کرمان و سه سال رئیس شعبه ۱۰۸ کیفری را در کارنامه کاری خود دارد. وی از سال ۹۵ تاکنون ۳۲ حکم جایگزین حبس صادر کرده که بیشترین حکم صادره در این زمینه محسوب می‌شود.

اطمینان با تاکید بر این که زندان فایده‌ای برای زندانی، خانواده وی و جامعه ماندارد، گفت: گرچه سیاست تقنینی در رابطه با مجازات‌های جایگزین حبس از سال‌ها قبل وجود داشته، اما از سال ۱۳۹۲ دستگاه قضایی به سمتی رفت که در برخی جرایم امکان اعمال مجازات جایگزین حبس فراهم شد.

وی با اشاره به این که قاضی برای جرایمی که تا سه ماه حبس دارد باید از مجازات‌های جایگزین حبس استفاده کند، ادامه داد: در جرایمی که بین سه تا شش ماه است و متهم سابقه کیفری ندارد و نیز در جرایم غیرعمد قاضی می‌تواند از مجازات جایگزین حبس استفاده کند.

وی با اشاره به این که قانونگذار برای متهمان در حوزه جرایم امنیتی اجازه استفاده از مجازات جایگزین حبس را نداده است، خاطرنشان کرد: اگر متهم مشمول تعدد جرم باشد و یکی از مجازات‌ها بیشتر از شش ماه حبس باشد، نمی‌تواند از مجازات جایگزین حبس استفاده کند.

کارهای عام‌المنفعه برای پزشکان به جای زندان

قاضی اطمینان با اشاره به محکوم شدن یک دندانپزشک به مجازات جایگزین حبس، گفت: اگر این فرد را به زندان فرستاده بودم ضمن ضربه زدن به بنیه کاری و حیثیت وی، او از مسیر علمی خود خارج می‌شد؛ از این رو در زمان صدور حکم وی به این موضوع توجه کردم تا کاری کنم او ضمن مجازات شدن از علم و تخصص اش برای جامعه استفاده کنیم. پس از بررسی‌های لازم متوجه شدیم سیستم بهداشت و درمان زندان نیاز به دندانپزشک دارد و از این رو او را به ارائه خدمات دندانپزشکی در زندان محکوم کردم.

رئیس شعبه ۱۰۸ کیفری گفت: پزشک دیگری که به‌دلیل سهل‌انگاری و عدم رعایت نظامات دولتی و تقصیر در کار موجب فوت فردی شده بود را نیز به جای سه سال حبس به ۵۰۰ ساعت ویزیت بیماران بی‌بضاعت در مناطق محروم محکوم کردم تا ضمن مجازات او، این فرد را به اجتماع باز گردانیم.

اطمینان با اشاره به این که یک فرد با تحصیلات عالی دانشگاهی هم به جای زندان رفتن، تدریس به دانش‌آموزان در حوزه فنی و حرفه‌ای را قبول کرد، گفت: یکی از ورزشکاران حرفه‌ای نیز به جای مجازات حبس به آموزش افراد در مراکز بهداشتی و دانش آموزان محکوم شد.

وی خاطرنشان کرد: آتش‌نشان کرمانی که به دلیل یک غفلت کوچک محکوم شده بود نیز به جای مجازات حبس به تدریس برای دانش‌آموزان محکوم شد که مسؤولان آموزش و پرورش به‌دلیل آگاه‌سازی دانش‌آموزان از این موضوع استقبال کردند.

وی با اشاره به این که برخی زندان‌ها به دانشگاه بزهکاری تبدیل شده اند و باید تلاش کنیم تا اثرات منفی آن کاهش یابد، افزود: از آنجا که بسیاری از جرایم باندی در زندان آغاز می‌شود، با اعمال مجازات جایگزین حبس می‌توان از بروز بسیاری از آسیب‌های اجتماعی جلوگیری کرد.

وی خاطرنشان کرد: مجازات جایگزین حبس سوءسابقه کیفری برای افراد ایجاد نمی کند و از برچسب خوردن به افراد جلوگیری می کند؛ این موضوع یکی از مجازات‌های جایگزین حبس است.

وی درباره ضمانت اجرا شدن یا نشدن مجازات جایگزین حبس نیز گفت: در قانون پیش‌بینی شده در صورت اجرا نشدن مجازات جایگزین حبس تا یک‌سوم یا یک‌دوم به مدت این مجازات‌ها اضافه شود ضمن این که تبدیل این نوع مجازات به حبس نیز امکان‌پذیر است.

کمک به بیماران به جای زندان

قاضی اطمینان اظهار کرد: فردی که مرتکب قتل غیرعمد چهار نفر در یک حادثه تصادف شده بود را به ۱۲۰۰ ساعت خدمات عمومی برای کمک به بیماران بدون همراه در سه بیمارستان محکوم کردم و این فرد آن‌قدر کار خود را به خوبی انجام داده بود که پس از طی این مدت در یکی از بیمارستان‌ها به‌عنوان نیروی رسمی مشغول کار شده و خانواده وی بسیار از این موضوع ابراز رضایت کرده‌اند.

قاضی اطمینان درباره سایر مجازات‌های صادر شده جایگزین حبس نیز گفت: به‌عنوان نمونه فردی که به‌دلیل شکار غیرمجاز محکوم شده بود به ساخت آبشخور برای محیط‌زیست محکوم شد و سازمان حفاظت محیط‌زیست نیز از این حکم بسیار استقبال کرد.

وی ادامه داد: در حکم دیگری فردی که مدیرعامل یک شرکت بود و به‌دلیل رعایت نکردن مقررات دولتی محکوم شده بود، به خرید کتاب برای دانشگاه شهید باهنر کرمان محکوم شد.

قاضی اطمینان افزود: یکی از رستوران‌هایی که به‌دلیل رعایت نکردن بهداشت عمومی محکوم شده بود نیز به تهیه و توزیع غذا برای افراد بی‌بضاعت محکوم شد که در نهایت به تنبیه وجدانی و فکری او منجر شد.

وی با اشاره به دشواری‌های صدور احکام جایگزین حبس گفت: صدور این گونه احکام کار خوب است گرچه شاید با حواشی همراه باشد اما در هیچ کاری نمی‌توان ادعا کرد وقتی سنت‌شکنی می کنیم کار بی‌هیچ عیب و نقص انجام می‌شود، البته می‌توان تمام این موارد را مدیریت کرد. این قاضی ۴۷ ساله یادآور شد: یک دانشجوی پزشکی زاهدانی که به دلیل تصادف مرتکب قتل غیرعمد شده بود به ۵۰۰ ساعت تدریس ریاضی و فیزیک به دانش‌آموزان بی‌بضاعت شهر زاهدان محکوم شد و مسؤولان آموزش و پرورش این شهر نیز از این حکم ابراز رضایت کردند و با روی باز پذیرفتند. وی ادامه داد: هیات مدیره یک مجتمع مسکونی که همگی‌شان تحصیلکرده بوده و بر اثر مسامحه و کوتاهی در سرویس آسانسور و فوت یک نفر در آن، محکوم شده بودند نیز به تدریس در آموزشگاه‌ها، مدارس، کاشت درخت و اصلاح نباتات محکوم شدند که بازتاب بسیار خوبی داشت.

وی گفت: هیچ مقام قضایی از نظر اخلاقی و وجدانی دوست ندارد متهم وارد زندان شود اما وقتی قانون مجازاتی را مشخص کرده، قضات به‌عنوان سربازان عدالت و مجریان عدالت کیفری و حقوقی باید مجازات را اعمال کنند، اما وقتی با مجازات جایگزین حبس می‌توانیم متهمی را به جامعه برگردانیم، ضمن رضایت متهمان و خانواده‌های آنها، با وجدانی آسوده‌تر به فعالیت خود ادامه می‌دهیم.